

MINISTERSTVO VNITRA
INSPEKCE POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Poštovní schránka 21/IN, 170 34 PRAHA 7 www.mvcr.cz e-mail:imv01@mvcr.cz
tel:974 839 718 fax:974 839 72

Zpráva

o činnosti

Inspekce Policie České republiky

a

o trestné činnosti policistů

Policie České republiky

za rok 2010

PRAHA 2011

Inspekce Policie České republiky (dále jen „inspekce“) plnila i v roce 2010 úkoly vyplývající z její působnosti a z pravomoci svěřené jí platnými právními předpisy.

Rozhodujícími činnostmi inspekce je především vyhledávat, odhalovat a prověřovat skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatelem je příslušník Policie České republiky (dále jen „policista“) nebo zaměstnanec zařazený v Policii České republiky (dále jen „zaměstnanec policie“) a v rozsahu stanoveném jiným právním předpisem zjišťovat pachatele těchto trestných činů. Dále inspekce provádí zkoušku odolnosti vůči protiprávnímu jednání (dále jen „zkouška spolehlivosti“) v rozsahu stanoveném zákonem.

V boji proti kriminalitě policistů byly v roce 2010 inspekci prováděné a ze strany policistů obávané zkoušky spolehlivosti jednoznačně přínosem. Nejsou pouze nástrojem k odhalení trestných činů, ale následně slouží jako zpětná vazba pro vedoucí funkcionáře a napomáhají k efektivnější vnitřní kontrolní činnosti. I jejich preventivní role je velmi značná.

Kromě těchto převládajících činností vedla inspekce agendu petic a stížností směřujících vůči policejnímu prezidentovi, jeho náměstkům a policistům povolaným k plnění úkolů v Ministerstvu vnitra. Inspekce dále průběžně zajišťovala spolupráci s Národním bezpečnostním úřadem spočívající ve vyhledávání a distribuci informací a údajů podle požadavků Národního bezpečnostního úřadu a v rozsahu jeho zákonných pravomocí.

Dominantní činností zůstává, co do rozsahu a náročnosti, odhalování pachatelů trestných činů z řad policistů a zaměstnanců policie.

Obdobně jako u ostatních občanů působí na osobnost policisty celá řada faktorů, včetně těch negativních, ovlivňujících jeho profil a postoje jak v občanské poloze, tak v jeho profesní roli. Nesporný negativní vliv s sebou nese i poměrně značná tolerance části populace k nedodržování zákonů, k jejich nerespektování a dokonce i k jejich úmyslnému porušování.

Zejména v řadách nových uchazečů o službu v Policii České republiky (dále jen „policie“) se vyskytují jedinci, kteří si do své nové profese přinášejí návyky a hodnotové postoje stojící v protikladu k morálce, profesní etice a ve svých důsledcích i proti právnímu řádu. Proti těmto negativním momentům je nezbytné a potřebné zaměřit pozornost na preventivní programy vedoucí k odstraňování nežádoucích postojů a návyků už v samotné fázi přijímání a výcviku uchazečů o službu v policii.

Přínosem a důvodem k ocenění profesionálně odvedené práce inspekce je bezpochyby moment akceptování návrhu na zahájení trestního stíhání ze strany státního zástupce, ale také skutečnost, že v případě úspěšného odhalení pachatele z řad policie nedochází k návratu policisty nebo zaměstnance policie do policejního sboru a nemůže tedy pokračovat v nelichotivé reprezentaci policie z pozice svého pracovního nebo služebního zařazení.

Lze konstatovat, že neustálý boj s trestnou činností příslušníků policie je naprosto nezbytný pro ochranu veřejného pořádku a ve své podstatě i pro ochranu policie samé.

Určitou střednědobou stabilitu druhů a četnosti kriminality policistů za rok 2010 potvrzují níže uvedené soubory dat vztahující se k problematice trestné činnosti spojené s pachateli z řad policie.

Statistické údaje použité v této zprávě vycházejí z kriminálních statistik poskytnutých Centrálou informatiky a analytických procesů služby kriminální policie a vyšetřování (dále jen „CIAP“) Policejního prezidia ČR, popřípadě z vlastních evidencí inspekce (ze strany inspekce se jedná především o doplňující číselné informace nebo o informace, kterými CIAP nedisponuje). Policejní evidenčně-statistický systém kriminality specifikuje jednotlivé druhy kriminality podle trestněprávních a kriminologických aspektů. K evidenci kriminality dochází na základě oznámení podaných civilními osobami, policisty nebo inspektory v rámci jejich operativně pátrací činnosti. Podmínkou zařazení pachatele do evidence kriminality je stanovení trestněprávní kvalifikace. Za objasněný se považuje takový trestný čin, u něhož bylo zahájeno trestní stíhání, zkrácené přípravné řízení nebo byla věc odložena pro nepřípustnost či neúčelnost trestního stíhání.

V přehledech trestné činnosti policistů jsou uvedeny statistické údaje, které dokumentují vývoj objasněné trestné činnosti. Do tabulky č. 1 jsou pro porovnání zařazeny údaje z minulých let. Jsou zde uvedeny počty objasněných skutků trestné činnosti a jejich pachatelů včetně meziročních relativních změn. V posledním řádku je uveden počet objasněných skutků připadajících na 1 000 policistů. Pro výpočty byl použit skutečný celkový počet policistů, který činil 41 089 policistů a celkový počet policistů zařazených u krajských ředitelství policie. Ten činil 36 289 policistů.

Tabulka č. 1 **Vývoj trestné činnosti policistů v letech 2006 až 2010**

Období	2006	2007	2008	2009	2010
Počet objasněných skutků trestné činnosti	228	254	344	335	280
Meziroční změna v %	-19,7	11,4	35,4	-2,6	-16,4
Počet pachatelů – policistů objasněných trestných činů	204	238	253	264	242
Meziroční změna v %	-22,1	16,6	6,3	4,2	-8,4
Počet objasněných trestných činů připadajících na 1000 policistů	4,9	5,7	7,9	7,8	6,8

Zdroj: CIAP ÚSKPV, PP odbor personální

V roce 2010 inspekce prověřovala 848 trestních věcí (166 trestních věcí z roku 2009). Z celkového počtu prověřovaných věcí bylo inspekcí skončeno 683 trestních věcí, z toho 339 věcí bylo předáno příslušnému státnímu zástupci s návrhem na zahájení trestního stíhání, 193 věcí bylo ukončeno odložením podle ust. § 159a odst. 1 trestního řádu, 97 věcí bylo odevzdáno podle ust. § 159a odst. 1 písm. a), b) trestního řádu, 35 věcí bylo vyřízeno jinak (např. předáno jinému policejnímu orgánu policie). Podrobnější přehled je uveden v tabulce č. 2.

Tabulka č. 2 Počet trestních spisů a způsob jejich vyřízení v roce 2010

Převod z roku 2009	Počet spisů			Způsob vyřízení trestního spisu						Převod do roku 2011
	nápad v roce 2010	celkem rozpracovaných tr. spisů v roce 2010	celkem vyřízených spisů v roce 2010	odloženo podle ust. §159a/1 TR	odevzdáno podle ust. § 159a/1a, 159a/1b	odloženo podle ust. §159a/2,3 TR	odloženo podle ust. §159a/4 TR	návrhem na zahájení trestního stíhání/ ZPŘ	vyřízeno jinak, např. předáno jinému pol. orgánu	
166	682	848	683	193	97	17	2	339	35	165

Zdroj: Inspekce Policie České republiky

Přípravné trestní řízení vedené státním zástupcem proti 242 pachatelům z řad policistů bylo v roce 2010 ukončeno ve 48 případech návrhem na podání obžaloby, v 15 případech bylo trestní stíhání odloženo, v 16 případech byl podán návrh na podmíněné zastavení nebo došlo k narovnání. Neukončených bylo 163 případů. Číselný přehled těchto případů zjištěných inspekcí je uveden v tabulce č. 3. K číselnému přehledu tohoto odstavce je nutné podotknout, že inspekce nemá od státních zastupitelství k dispozici aktuální počty spisů, na kterých státní zástupce prováděl sledované úkony. Předávání informací o stavu spisů ze strany státních zastupitelství lze považovat i přes snahy inspekce za přetrvávající komplikaci spolupráce inspekce a státních zastupitelství.

Tabulka č. 3 Stav rozhodování státního zástupce ve způsobu trestního stíhání v roce 2009 a 2010

Stav rozhodnutí státního zástupce	k 31. 12. 2009	k 31. 12. 2010	Rozdíl
Neukončeno tr. stíhání	167	163	-4
Podmíněné zastavení § 307 a narovnání § 309 tr. řádu	21	16	-5
Odloženo dle 159a/2,3 tr. řádu	16	15	-1
Návrh na podání obžaloby	94	48	-46

Zdroj: Inspekce Policie České republiky

Z celkového počtu 242 zjištěných pachatelů bylo 125 policistů zařazených ve službě pořádkové policie, v dopravní policii se jednalo o 42 pachatelů (i přes menší počet zjištěných pachatelů v dopravní policii se tato dostala v pomyslném žebříčku počtu pachatelů na druhé místo před policisty zařazenými u kriminální policie a vyšetřování), policistů z kriminální policie a vyšetřování bylo 37 pachatelů, z cizinecké a pohraniční policie bylo evidováno pachatelů 19. Přehled pachatelů trestných činů podle služeb policie v letech 2009 a 2010 je uveden v tabulce č. 4.

Tabulka č. 4 Pachatelé - policisté trestných činů a počty spáchaných skutků v členění podle jednotlivých služeb ve srovnání roku 2009 a roku 2010

Služba Policie České republiky	v roce 2009				v roce 2010			
	Počet pachatelů	cca v %	Počet skutků	cca v %	Počet pachatelů	cca v %	Počet skutků	cca v %
SKPV (kriminální policie a vyšetřování)	59	22,4	70	20,9	37	15,3	44	15,7
Pořádková	118	44,7	134	40	125	51,6	137	48,9
Dopravní	43	16,3	71	21,1	42	17,6	50	17,8
Správní	3	1,2	6	1,8	0	0	0	0
Personální	0	0	0	0	0	0	0	0
Týlová	1	0,4	1	0,3	0	0	0	0
Zdravotní a sociální	0	0	0	0	0	0	0	0
Kontrolní u PČR	0	0	0	0	0	0	0	0
Školství (PA, SPŠ MV ČR)	2	0,7	2	0,6	4	1,7	4	1,5
Cizinecká policie	17	6,3	24	7,2	19	7,8	30	10,7
Ochranná služba	9	3,4	8	2,4	2	0,8	3	1

Útvar rychlého nasazení	1	0,4	1	0,3	1	0,4	1	0,4
Útvary SKPV (ÚOOZ, ÚZČ, ÚOKFK, ÚSČ, NPC, ÚDVZK)	3	1,2	9	2,7	5	2	4	1,4
Ostatní	8	3	9	2,7	7	2,8	7	2,6
CELKEM	264	100	335	100	242	100	280	100

Zdroj: CIAP ÚSKPV

V následující tabulce č.5 je zadokumentována objasněná kriminalita a podíl policistů z jednotlivých krajských ředitelství Policie České republiky

Tabulka č. 5 Podíl pachatelů - policistů a jimi spáchané objasněné kriminality v roce 2010 u krajských ředitelství Policie ČR

Místo služebního zařazení (krajské ředitelství Policie České republiky)	Počet pachatelů - policistů		Počet skutků	
	Celkem	Podíl %	Celkem	Podíl %
Praha	48	19,8	50	17,9
Středočeský kraj	36	14,9	37	13,2
Budějovický kraj	20	8,3	22	7,9
Plzeňský kraj	5	2,1	6	2,1
Ústecký kraj	26	10,7	29	10,4
Královéhradecký kraj	5	2,1	9	3,2
Brněnský kraj	12	4,9	20	7,1
Ostravský kraj	23	9,5	34	12,1
Olomoucký kraj	14	5,8	15	5,4
Zlínský kraj	11	4,5	11	3,9
Jihlavský kraj	6	2,5	7	2,5
Pardubický kraj	5	2,1	7	2,5
Liberecký kraj	21	8,7	21	7,5
Karlovarský kraj	10	4,1	12	4,3
CELKEM	242	100	280	100

Zdroj: CIAP ÚSKPV, evidence Inspekce Policie České republiky

V tabulce č. 6 najdeme věkovou strukturu pachatelů - policistů v období roku 2009 a 2010.

Tabulka č. 6 Srovnání počtu evidovaných pachatelů trestné činnosti podle věku mezi roky 2009 a 2010

Věk policistů	Rok		Rozdíl
	2009	2010	
do 30 let	93	88	-5
31 - 40 let	97	93	-4
41 - 50 let	50	50	0
nad 51 let	24	11	-13
CELKEM	264	242	-22

Zdroj: CIAP ÚSKPV

Územní rozložení a druh trestné činnosti zaměstnanců policie je patrný z tabulky č. 7. Žádný zjištěný skutek trestné činnosti se u zaměstnanců policie v rámci České republiky neopakoval.

Tabulka č. 7 Územní rozložení a druh trestné činnosti zaměstnanců policie v roce 2010

Právní kvalifikace	Praha	region Pardubického a Královéhradeckého kraje	region Plzeňského a Karlovarského kraje	Českozubějovický kraj	Středočeský kraj	CELKEM
Padělání a pozměnění veřejné listiny (§ 348/1)	1	0	0	0	0	1
Těžké ublížení na zdraví z nedbalosti (§ 147/1, 2)	0	1	0	0	0	1
Porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže (§ 248/1, 3c)	0	0	1	0	0	1
Ublížení na zdraví z nedbalosti (§ 148/1)	0	0	1	0	0	1
Ohrožování výchovy dítěte (§ 201/1, 2c)	0	0	0	1	0	1
Manipulace s kurzem investičních nástrojů (§ 250/1, 3b) + Zneužití informace a postavení v obchodním styku (§ 255/1, 2b)	0	0	0	0	1	1
CELKEM	1	1	2	1	1	6

Zdroj: Inspekce Policie České republiky

Zkoušky spolehlivosti, kterých bylo v roce 2009 provedeno 14, byly zahájeny až v měsíci září z důvodu zajištění potřebného výcviku pracovníků oddělení a vybavení pracoviště technickými prostředky k řádnému dokumentování jejich průběhu. V roce 2010 už bylo těchto zkoušek provedeno 62.

Z trestné činnosti, jejíž prošetřování je v kompetenci inspekce a která byla ze statistického pohledu v podstatě stabilizovaná, se v roce 2010, oproti předcházejícím rokům, vymyká zjištěná stoupající trestná činnost civilních osob. Zanalyzované údaje o trestné činnosti policistů v roce 2010 nevykazují žádné zásadní kvalitativní změny proti minulým létům. Je zřejmé, že se určitá víceletá stálost skladby trestné činnosti a pachatelů ani v roce 2010 významně nezměnila.

Míra trestné činnosti páchané příslušníky policie nadále představuje nepatrný zlomek celkové kriminality v České republice, v poměru občanů v produktivním věku k celkovému počtu příslušníků policie je tato míra výskytu trestné činnosti páchané policisty výrazně nižší než v ostatní společnosti. Platí zde však, že trestná činnost páchaná policistou vykazuje vysoký stupeň společenské nebezpečnosti, což je násobeno především tím, že zákon porušuje profesionál, jemuž je ochrana zákona svěřena a který takovým chováním své poslání absolutně neguje. Navíc pachatel využívá ke svému protiprávnímu jednání informace, kvalifikaci, odborné znalosti a leckdy i materiální vybavení spojené s výkonem policejní profese. Škoda páchaná na veřejném mínění a na hodnocení policie jako instituce představuje faktor vysoké nebezpečnosti, neboť může působit jako impuls ke spáchání deliktu i vůči osobám, které by se za standardní situace obávaly náležité reakce právě ze strany policie.

Úkolem inspekce je především boj s trestnou činností příslušníků policie, který má primární význam pro ochranu veřejného pořádku i pro ochranu policie jako státní instituce. Všechny tyto skutečnosti určovaly a nadále určují činnost inspekce.

Na konci roku 2010 se inspekce jeví jako personálně konsolidovaný a stabilizovaný útvar s potřebnou dynamikou služební činnosti a se solidními mechanismy získávání pracovníků (inspektorů), které umožňují rychle reagovat na potřeby výkonu služby. S tímto vědomím vstupuje inspekce do roku 2011.